

آبونه شرائطی

ممالک عثمانیہ ۱۰۰۰ سنہ لکی (۶۵) ، التي
آیلنی (۳۵) غروشدر .
ممالک اجنبیہ ۱۰۰۰ سنہ لکی (۱۷) ، التي
آیلنی (۹) فرانقدر .

اداره خانه

باب عالی جاده سنده اورخان بلكه خاننده
نومرو ۲۳-۲۶

اخطارات

آبونه بدلی پیشیندر .

§

مشالکه موافق آثار مع الممنونیه قبول
اولنور . درج ایدیلیمین یازیلر
اعاده اولوماز .

الکلیت

سیر ۱۳۳۰

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم

دینی ، علمی ، ادبی ، سیاسی ہفتہ لقی مجموعہ اسلامیہ در

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر مسئول : ع . اشرف ادیب

عدد ۴۸ - ۲۳۰

صفر ۲۹ ۱۳۳۱

پنجشنبه

۲۴ کانون ثانی ۱۳۲۸

جلد ۲ - ۹

اختلافات مذکورہ دن استفادہ ایتمک ایستہین ایران ملوک ساسا نیسی دفعاتله سوریه به هجوم ایدہرک بورالری خونین بر میدان وظایه چورمشلردر .

سوریه احتراصات سیاسیہ ، مجادلات دینیہ نزاعلریله چیرینمقدمہ ، ظلمات کثیفہ جهل و تعصب آلتندہ قیورامقدمہ اولدینی بویله بر زمانده ایدی که ارض بطحی دن ظهورایدن نیراسلامیت ؛ سرعت برقیہ ایله ؛ جهان ظلم و جهالتی انوار عدل و معرفتله تنویرہ حاضرلانیوردی . فی الحقیقه چوق کچمہدن یعنی ارتحال نبویدن درت بش سنہ صوکرہ ؛ حضرت فاروقک زمان خلافتندہ ، شہامت اسلامیه نیک آتشین تمثالی خالد بن ولید ایله حضرت عمرک اک مدبر واک رحیم قوماندانلرنندن ابو عبیدہ بن جراحک پیامبر پسند ہمتلری سورینی باشند باشہ حوضہ اسلامیانہ ادخال ایلشدرد .

فکر توحید حزمات نوارہسیلہ سوریه بی استیلا ایتدیکی زمان ؛ قدیم بر مدنیتک مہمد معالیسی اولان بوکوزل قطعہ ، تصویرایدلیدیکی وجہلہ - مذاہب خرسیتیانیہ نزاعلرینہ بر معرکہ تصادم حالندہ بولینیوردی .

حضرت عیسی نیک تلقیناتندن زیادہ رومالیلرلہ ، صنم برست اقوام قدیمہ نیک مذاہب و معتقداتندن ، عنعنات خرافہ آمیزلرنندن التقاط احکام ایتمکده اولان آباء کیسائیہ ، خلقی ربقة اسارتلری آلتندہ نوزہ بیلمک ایچون علم و عرفان نامنہ بر شیشی بر اقامنہ عہد ایتشلر ، دین یسوعی بر مجموعہ خرافات و غرائب حالنہ صوقشلردی . حضرت عیسی نیک تلقیناتنہ تابع اولمق ایستہین ذوات ایسہہ رفض والحاد ایله محکوم ایدیلرورلردی .

دور فاروقدہ دمشق شام ایاتی والیلکی معاویہ نیک برادری یزیدہ توجیہ ایدلشدی . یزید درایتلی بر ذات اولدیغندن آز زمانده سوریه ده تأسیس آسایشہ موفق اولمشدی .

داماد نبوی حضرت حیدرک زمان خلافتندہ شام والیسی معاویہ بن ابی سفیان ادعای سلطنتہ قیام ایدہرک دہای سیاسیسی نسایہ سندنہ امویہ حکومتی تأسیس و دمشق شامی مرکز حکومت اتخاذا ایتلشدی . بونارینچدن اعتباراً سوریه فوق العادہ بر اہمیت کسب ایدہرک ہر طرفدہ خرابلر یرینہ معمورہلر ، منتظم شہرلر تأسیس ایتمکہ باشلا- مشدی . مع مافیہ امویلر دورندہ سوریه ؛ علم و فندن زیادہ ؛ سیاست بر شہرت شایعہ مالک اولمشدر . حکومت اسلامیہ آرہ سندنہ علوم و فنونہ اک آرز خدمت ایدن امویلردر . امویلر داخلی اختلافلر ، خارجی فتحلر ایله اوغراشہ مقدن علوم و فنونک ترقیاتنہ حصر ہمت ایتمکہ وقت بولہ مامشلردر .

عباسیلر دورندہ مرکز حکومت سوریه دن عراقہ انتقال ایتش و جرتومہ علوم او دیارلردہ پک مساعد بر زمین انکشاف بولمشدی . عراقدن طاشان حزمات معرفت ، سوریه نیک مستعد انکشاف دماغلرنده بر نہضتہ ترقی اوایندیرہ بیلمہسی ایچون بر قاچ عصرانتظار ایتمک لازمیدی و فی الحقیقه بویله اولمشدر .

حادثات ایچون معلوم اولان عاتدن ، ویا علتلردن باشقہ بر علت تصورینہ امکان ذاتی دائما باقیدر . چونکہ یوزدہ یوز درجہ سندنہ کی یقین ریاضی بی حاصل ایتمک کرک مجموع کون و کرک ازل الآزالدن ابدالآبادہ قدر بوتون حادثات اوزرنندہ بر استقراء نام یا بغمہ متوقفدر ، بونکدہ محال اولدینی بداهتہ ظاہردر . بوندن طولاییدرکہ علوم تجربیہ دہ علت اولارق طائمش اولان حادثہ متقدمہ نیک علیتی مکذب بر حادثہ نالیہ نیک ظہور ایتمہسی حصول قناعت واطمئنانہ کافی عد ایدیلر . بنہ بوندن طولاییدرکہ ادیان سماویہ معتقدلری علوم تجربیہ دہ وحی و معجزہ حقندہ کی ایمانلریخی اخلال ایدہرک بر قضیہ ، بر قاعدہ بیلمزلر . بوتقدیرجہ آیت کریمہ : « سز سنت اللہی اوکر نہ بیلدیککر قدر بیلیر سکر . او بیلدیککر مقدارده ایسہ تغیر بولامازسکر . نہ تبدیل ، نہ دہہ تحویل ایدلیدیکی کورہ منرسکر . مع مافیہ شو کشف ایتدیکیکر سزنتک آثار ظاہرہسی دہ ضروری دکلدرد . خالق کائناتک آثار افعال اختیارہ سندن عبارتدر . بو آثارک بذاتہا تغیر ایتمہسنہ امکان واردر » کبی بر معنایی متضمن اولمش اولور .

الحاصل علم ایله دین صحیح دائما باریشیق کیدر . چونکہ ہر ایکسی دہ حقیقتدر . ایکی حقیقتک ایسہ آمارضنہ امکان یوقدر . عقلی اساسلرہ ہیچدہ طوقونمقسنین وحیہ ، معجزہ بیہ ایمان ایتمک طریقی ، امکانی دینمز بڑہ کوستریور و فرضیہ دورہ سنی کچمش ، تحقق ایتش عالمی اساسلرک کافہ سنی ایمان ایله تالیف ایتدیکی کبی وظیفہ و مسئولیت ، سعی و عمل اساسلری دہ قدرہ ایمان ایله پک کوزل تالیف ایدیور .

احمد نعیم

اسلامدہ فن فلسفہ

سوریه نیک ماضینہ بر نظر

سوریه قطعہ سندنہ کی بویوک شہرلر ؛ کلیدانک علم و عرفانلہ محمول دماغلری ازیمک خصوصندنہ کی غیرتندن ؛ اک زیادہ زد لہ شمش اقسامدن ایدیلر . آریوس و نسطوریوسک تلقیناتیلہ تنور ایدن ارباب فکر ، شہرلردہ حکمران اولان مظالمندن ، دین نامنہ اجرا ایدیلن یولسز- لقلردن ، فکرلری اولدیرمک ایچون تجویز ایدیلن اعتسافلردن بیزار قالہرق سوریه نیک اک ہجرا محللرینہ چکیلمشلر ، اوتدہ بریدہ صومعہلر انشاسیلہ بر حیات منزویانہ کچیرمکہ مجبور اولمشلردی .

سوریه باشند باشہ ظلمت جهل و تعصب ایچندہ قاوورلیوردی . اوتدہ بریدہ صافلانان بو صومعہلر ایسہ سونوک برقدیل قدر اولسون نشر شعاع ایدہ مہورلردی . اساساً بو صومعہلردہ ؛ علم و فندن زیادہ ؛ حقیقی خرسیتیانلق ، بت پرستک تاثیراتندن آزادہ بردین کیزلنشدی . محتمم روما ایمپراطورلنی پارچہ لانہرق شرق و غرب ایمپراطور- لنی نامیلہ ایکی بہ آیرلدینی زمان سوریه قطعہسی استانبول ایمپراطور- لغہ انتقال ایلشدی . بو ائشاردہ سوریه ؛ خرسیتیانلرک مذہب غوغالری یوزندن ؛ سنہ لرجہ آل قائلرہ بویامشدر .

دردنچی عصر هجریدن سوکره در که سوریه نك علوم و فنون نقطه نظرندن پارلاق دوره سی باشلامش ، دمشق ده ، حلب ده ، قدس ده ، حما و حصه بیکلرجه دارالفنونلر اعتلا نهای کالات اولمشدر .

بوتاریخدن سوکره سوریه بوتون معناسیله بر فیضکاه کالات حاله کلشدر . بر حاله که اوفاق قصبه لده تأسیس ایدیلن مدارس و مکاتب علمیه بویوک شهر لک دارالفنونلریله رقابت ایده جک بر درجه تکامله واصل اولمش ، اندلسدن ، عراقدن ، مصر دن ، حتی ماوراءالنهر دن آلائی آلائی ورود ایدن تشنکان معارف عطش دماغیلرینی تسکین ایده جک زلال عرفانی مبدولاً بودیارلده بولمغه باشلامشدر .

سوریه آنجق اون اوچنجی عصر میلادیده شعشعه علمیه جه اوچ کاله واصل اولمشدر . مصر ده حکمران اولان (بنی طولون) دولتی عباسیلر زماننده بر آراق سوریه به تجاوز ایشلاردی . سوریه قطعه سی بالآخره فاطمیلرک الینه کچمشدر . (آل حمدان) دن مشهور سیف الدوله زمان حکومتده ایسه سوریه بحق مرکز معارف و مدنیت حالی آلمشدر . سلجوقیلرک ظهورینی متعاقب سوریه بونلرک زیر حکمنه کچمش ، بر آراقده طوائف ملوکدن بنی مرداس ، بنی آراق و ملوک اتابکیه بورالره تجاوز ایشلاردی .

بوانسارده (بیهرلمینت) کبی مجذوب بر سر سرینک تشویقیله غریبدن شرقه بر سیلابه تعصب آقغه باشلامش ، سوریه قطعه سی اهل صلیب باربارلرینک محذب و خونین هجوملرینه معروض قالمشدی . جهل و تعصب کبی بی امان بر ساقله معموره لره تهاجم کوسترین بو باربار بیغیلری ، بیکلرجه ارباب فکرک سنه لرجه دوام ایدن ثمرات مساعیدنی بر آنده محو و خراب ایده رک هر بری بر خزانه عرفان اولان ملیونلرجه کتابلرله مالی کتبخانه لری یاقشدر ، دارالفنونلری بیقمشدر ، مدارس علمیه بی تخریب ، معمور شهرلری خاک ایله یکسان ایشلاردی . اک قیمتدار کتب علمیه و فیه بی جامع اوله رق او زمانه کوره دنیانک اک زنکین بر خزینه عرفانی اولان مشهور طرابلس کتبخانه سیده بومیانده اهل صلیب در بدرلری طرفندن محو و احراق ایدلمشدی .

طرابلس کتبخانه سی محتویاتنک ملیونلره بالغ اولدیغنی مورخین کمال تأثر و سوزشله اعتراف ایدیورلر .

قدس ده و سوریه نك ایدئی اهل صلیبه دوشن دیگر بلادنده یاقیلان ، محو ایدیلن کتابلر آره سنده پک بویوک بر قیمت علمیه بی حائز لایمده کتب فیه و فلسفیه بولندیغنی محققدر .

اهل صلیب سیلابه سی سوریه مدنیت و معارفی ایچون بر فلا کتدی . ملوک ایوبیه نك و بالخاصه شهامت و فضیلت اخلاقیه جه دشمنلرینک بیله مظهر ستایشی اولان (صلاح الدین) ک خدا پسند مساعیدنی ، وله نما قهرمانقلری اولسیدی سوریه ده او یامش اولان شعله معرفت و مدنیت اهل صلیب هجوملریله بوس بوتون وابدیاً منطقی ارله جقدی .

سوریه ده علوم و فنونک شعشعه باش اولدیغنی ادواری صره سی کلدکجه تفصیل ایتک اوزره ؛ تعقیب ایتدیکنز اصوله توفیقاً ؛ شمدی

بشنجی عصر هجریده بوقطعه ده یتیشان ارباب علم و معرفته بر نظر عطف ایدلم :

* *

بشنجی عصر هجریده سوریه . - سوریه بو عصر ده کورولتوسزجه ، اعصار متعاقبه ده و بالخاصه آلتنجی ویدنجی عصر لده ؛ مهم حادثه لره ، وخیم اختلاللره رغماً ؛ کوستره جکی پارلاق روللرک ایفاسنه حاضر لانیوردی .

بودورده سوریه ده فن و فلسفه ایله اوغراشان اکابرک بویوک و معروف برخاندانه منسوب اولدقلری کوریلور .

پدر ، اولاد و حفیددن عبارت اولان بو عائله فن و فلسفه و بالخاصه علوم طبیعه ده اشتهار ایشلاردی .

اک بویوکلری اولان (ابو حکیم ظافر بن جابر السکری) موصله تولد ایشدی . مشارالیهک ۴۸۲ تاریخلرنده بر حیات اولدیغنی آکلاشیلیور . موصله مقدمات علومی تحصیل ایتدکن سوکره او دورده مرکز عرفان و مدنیت اولان بغداده قوشمش ، دارالخلافه نك محیط فیاضنده ؛ زمانک اک مقتدر اطبا پسندن (ابو جعفر بن طیب) ک تدریساتنه مداومه باشلامشدی .

ابو حکیم عینی زمانده فلسفه تحصیلنده قوبولمش ، علوم حکمییه ده شهرت شعار اعظمک درس لرینه ده ملارتمده بولتمشدی . بغدادده اکال تحصیل ایتدکن سوکره سوریه قطعه سنه چکیله رک (حلب) ده اختیار اقامت ایش ، حیانتک ختامنه قدر بو دیارده نشریات علمیه ده بولتمشدر .

ابو حکیم بر طرفدن تدریس علوم دیگر طرفدن اجرای طبابتله مشغول اولمشدر . درسخانه عرفانپناهنده اکال تحصیل ایدن ذوات میاننده پک معروف سیالر واردی . حلب ده تأسیس ایتدیگی مکتب پک زیاده اشتهار ایشدی . اک اوزاق محارندن بیله بر چوق طالبین عرفان بودار فیضک زیر سقف کالاتنه قوشمشلردی . بومکتب کندی و فاتندن سوکره اولاد و احفادی همتلریله ینه نشریاتده دوام ایشدر . ابن ابی اصیبه اون اوچنجی عصر میلادیده حلب ده بودار عرفانک بقایای فیوضه تصادف ایده بیلمش اولدیغنی سویلیور .

ابو حکیم ، متفان بر طیب اولمغه برابر ادبیاته ده انتسابی واردی . حکمیات عالیله مشغول بر چوق منظوم پارچه لر بر ایشدر . درین بر فکر حکمت تظاهر اتندن اولان شوپارچه مشارالیه اسناد ایدیلیور :

مازلت اعلم اولاً فی اول حتی علمت بانئ لا علم لی
ومن العجائب ان کونی جاهلاً من حیث کونی اتی لم اجهل

ابو حکیم ، ینیان اغدیبه نك معده و امعالرده معروض قالدیغنی حکمی و کیمیوی تعاملاتی متعاقب نه صورتله امتصاص ایدیلرک قانه قاریشمقده اولدیغنی حقنده پک مهم تدقیقات فیه ده بولتمشدر . (مقاله فی ان الحیوان يموت مع ان الغداء يخالف عوض ما تحلل منه) عنوانیله یازمش اولدیغنی کتاب مشهوردر .

جابرده ؛ اجداد عرفانپناهی کبی ، طبابت و فلسفه‌ده شهرت‌شعار اعظم‌مندر .

سوریه بشنچی عصر هجریده (السکری) عائله‌سنک نشر ایتدکاری حزمات معرفتله تنور ایتش ، اعصار آتیه‌ده احراز ایده‌جکی موقع بلند صعوته حاضر لائمشدی . السکری عائله‌سی افرادی نجابت و فضیلتک برر تمثال معالی نماسی حالنده ؛ سنه‌لرجه سوریه‌ده سزاوار تقدیر و حیرت خدمات علمیه‌ده بولمشاردر .

م . شمس‌الدین

مشار الیهک پدری (جابر بن منصور السکری) ده موصل افاضل علماسندن ایدی . مخدومی (ابو موهوب بن ظافر السکری) ایسه پدرینک درس‌خانه عرفاننده پرور شیاب اولمش و منسوب اولدیغی عائله‌نک صیته لایق بر شهرت علمیه قازانه بیلمشدر . ابو موهوب طبابتده فوق‌العاده اشتهار ایتمشدی . (اختصار کتاب المسائل الحین بن اسحق) نامنده بر کتاب تألیفنده موفق اولمشدر . ابو موهوبک مخدومی و ابو حکیم ظافریک حقیسدی (جابر بن موهوب السکری) ایسه پدر و اجدادینک ناملرینی طاشیمغه بحق اثبات لیاقت ایتمشدی .

الکلیات

مناجات

— ۱ —

یوکسک دیوار لرنده ایدر سجده کولسکلر .
محرابلرنده خسته یانار مشعل کدر .
دلرده برجهان مخیل ، اوزاق ، درین ..
قندیلر اینجه ، طائلی برر حزن کوه‌رین ..
کوزلرده بر دومان کبی تیتزه او بوش هوا ؛
اورتر نیاز و حزنی السهی براتها .
خشیتلی قبه‌سنده دعالم ایدر سکوت .
وارلق درینلرنده عوالمه هم‌محدود ...

برخطبه مؤثر ایدر دلده هپ فغان ،
تیتزه جینمزمده بتون صفوت و خزان ؛
بزباب رحمتکده بر عاصی نادمن ،
ویر ، قالماسین بواللر آچیق بویله رمز .
سن قویمه بورده بزلی محزون و دلخراب ؛
آغلار حظیره‌سنده رسولک پر اکتراب .
قیدک صلیبه اوج تعالی بی جلوه‌کاه ؛
باری هلالی یرده سوروندورمه ای اله !

منشوره :

اوکسوز جنازه‌لر ...

قومک قلبی کبی لکلی ، او قدر صوغوق ؛ قومک حیثیتی کبی چیپلاق ، او قدر دوشکون ؛ قومک یورویوشی قدر بطی ، او قدر رهبرسز بر سورو تابوتلر ؛ قومک قابلیت اجتماعی‌سی قدرناچیز برهیتک ، برکیت قلبه وعلیانک تشییع دردنا کیله - ینه قوم کبی - ساللانه ساللانه کیدیور !
بن ؛ بر « امید » قاووشمق املیه ، خسرانلردن قاچارق ، قوشه قوشه کلدیکم بوکور ، بو دوغوسز محیطده ؛ قاچ کره‌لر ، بومنظره‌نک قارشیسنده

بیت المطهر کده صنم‌لر بولورسه یر ،
چاکلر اوترسه معبدک اوستنده آه ، اگر ،
لایق اولورمی شانکه ای رب لایزال ؟
بولسونمی یرده رایت حق ذلت و زوال ؟
محو ایته‌سن او رایتی ، محو ایتمه بزلی ،
فتح ایله‌سین ، هلاله اذن ویر ، ده کیزلی !
ای رب عدل و حق ، اوت ای رب آسمان ،
بر دیکله : روضه‌سنده رسولکدر آغلایان !..

احمد نجم‌الدین

اردویه خطاب ا

حق دشمنی ، دین دشمنی ، عرض دشمنی ، آلقاق
برکلب عقور اردوسی برطائفه خون ،
معصوم ازهرک ، طول اوره‌رق اللری ملعون ،
وجدانلری ملعون ، ابدیا ، بزلی بوغمق ،
محو ایلک ایستر ؛ بتون اسلامی بیتیرمک
عزیمیه کلیر : مقصدی استانبوله کیرمک !
ای عسکر اسلام ، اولو کعبه‌ک کیدیور آرش !
عزیمکده محمد سکا ، الله سکا یولداش .

استانبوله کیرمک ... نه یامان قصدی لئیمک ؛
بلغار چارینی قبر سلیمانیه می باصسون ؟

یونان حاجنی منبر ایوبه می آصسون ؟
کچسونمی یره تره‌سی فاتحله سلیمک ؟
اعدا یوزینی ذیل اماناته می سیلسون ؟
پلس چیزمه‌سنی صفحه آیاته می سیلسون ؟
ای عسکر اسلام ، اولو کعبه‌ک کیدیور آرش !
عزیمکده محمد سکا ، الله سکا یولداش .

انحای وطن ظلم ایله یانغین یری اولمش ،
اطرافنه فیشقرمه‌ده در قانلی آلور ؛

پیکارجه قادین ، قارنی ده‌شلمش یانار ، ایکلر ؛
طاغیر ، اووالر نغش یتیان ایله طولش ...
حق اورمغه ، عرض اورمغه حالا صوصامش ، آج ؛
حالا یورویور اوستمزه بر قوجه‌مان حاج !
ای عسکر اسلام ، اولو کعبه‌ک کیدیور آرش !
عزیمکده محمد سکا ، الله سکا یولداش .

ای عسکر اسلام ، اینیور شیمدی سمان
آواز عمر ، غلغله صیحه حیدر ،
اصحاب کرامک بتون ارواحی برابر ،
تکبیر آلیور روح نبی عرش خدادن .
کوکلر یاریلوب ایکلیور ... ای عسکر اسلام ،
اور ، قیر ، یورو ، آل ... یرلره کچون بتون اصنام !
ای عسکر اسلام ، اولو کعبه‌ک کیدیور آرش !
عزیمکده محمد سکا ، الله سکا یولداش .

طین : کمال زاده

علی اکرم

یوره کدن قویوب کلن طوفان طغیان بوغمق ، اوکا درد آکلامق ، درد دیکتیمک
ایچون اوغراشدم ، قاچ کره‌لر ؛ بوخیمه‌نک تضییق هول باريله قاوولدم ؛
قاچ کره‌لر ؛ حساسیتیمک دیزینه باشی قویارق آغلادم ، آغلادم ، آغلادم .
اوت قوم قدر غریب ، قوم قدر اولو برسور و جنازه‌لر .. قومدن
بر فرقلری وار ؛ او ، حیاتدن یزار ، اولومه قوشویور . بونلر ؛ حیاته
آتیلیورلر ، حیات ایچون اولدیلر ؛ ایشته اک بویوک قباحترلی‌ده بو ...
اونکچون ، یاشامق اوغورنده اولدوکاری ایچون مسکین قوم ؛ اونلرک
آرقه‌سندن قوشایور ؛ اونلری طایمپور !

**